

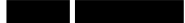
Natuurtoets Manege De Kamphorst te Hilversum

Toetsing flora en fauna in het kader van de Omgevingswet

3 juli 2025

Kenmerk R001-1302398RNR-V01-hgm-NL

Verantwoording

Titel	Natuurtoets Manege De Kamphorst te Hilversum
Opdrachtgever	Look What I'm Holding B.V.
Projectleider	
Auteur	
Tweede lezer	
Uitvoering inspectiewerk	
Kenmerk	R001-1302398RNR-V01-hgm-NL
Aantal pagina's	34 (exclusief bijlagen)
Datum	3 juli 2025
Handtekening	Ontbreekt in verband met digitale verwerking. Dit rapport is aantoonbaar vrijgegeven.

Colofon

TAUW bv
Handelskade 37
Postbus 133
7400 AC Deventer
T [REDACTED]
E [REDACTED]@tauw.com

Inhoud

1	Inleiding	5
1.1	Doel	5
1.2	Wettelijk kader	5
1.3	Hoe is de natuur in Nederland beschermd?	6
1.3.1	Natura 2000-gebieden	6
1.3.2	Provinciaal beschermde gebieden	6
1.3.3	Houtopstanden	6
1.3.4	Beschermde soorten	6
1.4	TAUW en biodiversiteit	7
1.5	Kwaliteit	7
2	Huidige situatie, beoogde ontwikkeling en uitgangspunten	8
2.1	Huidige situatie	8
2.2	Beoogde ontwikkeling	10
2.3	Uitgangspunten werkzaamheden en toetsing	11
3	Soortenbescherming	12
3.1	Beschermingsregime en bepalingen	12
3.2	Vrijstellingen	12
3.3	Algemene zorgplicht en specifieke zorgplicht	13
3.4	Werkwijze	14
3.5	Te toetsen soorten	15
3.5.1	Mogelijk aanwezige soorten op basis van literatuuronderzoek	15
3.6	Toetsing beschermde soorten	16
3.6.1	Flora	16
3.6.2	Grondgebonden zoogdieren	16
3.6.3	Vleermuizen	18
3.6.4	Vogels	22
3.6.5	Amfibieën	25
3.6.6	Reptielen	26
3.6.7	Vlinders	27
3.6.8	Libellen	27

3.6.9	Overige ongewervelden	27
3.6.10	Specifieke zorgplicht.....	27
3.6.11	Aanvullende maatregelen realisatie padelbaan.....	28
4	Aanbevelingen en kansen biodiversiteit	29
4.1	Aanleiding	29
4.2	Kansen in dit project.....	29
5	Conclusies en aanbevelingen.....	30
5.1	Aanleiding en doel.....	30
5.2	Relevante natuurwet- en regelgeving	30
5.3	Conclusies toetsing	30
5.3.1	Omgevingswet	30
5.3.2	Provinciaal beschermde gebieden.....	32
5.4	Consequenties planvorming en uitvoering	32
6	Literatuur	33

1 Inleiding

Dit hoofdstuk beschrijft het doel van de toetsing, de relevante natuurwetgeving en de wijze van kwaliteitsborging.

1.1 Doel

In opdracht van Look What I'm Holding B.V. heeft TAUW onderzoek gedaan naar de consequenties van de geldende natuurwet- en regelgeving voor herontwikkeling van Manege De Kamphorst gelegen aan Rading 117 te Hilversum (provincie Noord-Holland). De ontwikkeling kan alleen doorgaan als deze niet in strijd is met de natuurwetgeving, of als de benodigde omgevingsvergunningen worden verleend.

In deze rapportage volgt het antwoord op de volgende vragen:

- Hoe is de natuur in Nederland beschermd?
- In hoeverre kan de beoogde ontwikkeling gevolgen hebben voor beschermde natuur?
- Zijn maatregelen en/of een omgevingsvergunning nodig?
- Wat betekent dit voor de verdere planvorming en uitvoering?

1.2 Wettelijk kader

De Omgevingswet (hierna: 'Ow') beschermt bijzondere natuurgebieden (met name Natura 2000-gebieden), planten- en diersoorten en houtopstanden. De bescherming is geregeld in de Ow en/of in 1 van de 4 uitvoeringsbesluiten. Die uitvoeringsbesluiten zijn:

- Besluit activiteiten leefomgeving (hierna: 'Bal')
- Besluit kwaliteit leefomgeving (hierna: 'Bkl')
- Besluit bouwwerken leefomgeving
- Omgevingsbesluit

In deze natuurtoets wordt waar relevant verwezen naar de artikelnummers in de wet of de uitvoeringsbesluiten.

Het beschermingsregime gaat uit van het 'nee, tenzij-principe'. Dit betekent dat plannen of projecten geen schade mogen toebrengen aan natuurgebieden, beschermde planten en dieren of houtopstanden tenzij daarvoor onder voorwaarden toestemming is verleend in de vorm van een omgevingsvergunning. Gedeputeerde Staten (hierna: 'GS') van de provincie Noord-Holland is het bevoegd gezag voor het verlenen van toestemming door middel van een omgevingsvergunning of kan hiervoor een bindend advies geven. Provinciale Staten (hierna: 'PS') van de provincie Noord-Holland kunnen in de omgevingsverordening bepalen dat voor bepaalde beschermde soorten een vrijstelling van verbodsbepalingen geldt. Naast de Ow gelden door de provincie in de omgevingsverordening vastgelegde (aanvullende) beschermingsregels voor natuurgebieden die deel uitmaken van provinciaal beschermde gebieden zoals het Natuurnetwerk Nederland (hierna: 'NNN').

1.3 Hoe is de natuur in Nederland beschermd?

1.3.1 Natura 2000-gebieden

In Nederland zijn ruim 160 gebieden aangewezen als Natura 2000-gebied, gebieden met in Europees opzicht belangrijke natuurwaarden. De hierbij relevante Europese richtlijnen zijn de Vogelrichtlijn (1979) en de Habitatrichtlijn (1992). De verplichting om gebieden aan te wijzen is vastgelegd in artikel 2.31a, lid 1 van de Ow. Daarnaast geldt voor Natura 2000-gebieden conform artikel 11.6 van het Bal ook een specifieke zorgplicht. De aanwijzing van Natura 2000-gebieden is een bevoegdheid van het ministerie van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur (LVVN; artikel 2.44 van de Ow). De afstand tot het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied 'Oostelijke Vechtplassen' is circa 1,0 kilometer. Gezien de afstand en de aard van de werkzaamheden en ontwikkelingen is uit te sluiten dat de werkzaamheden negatieve effecten hebben op Natura 2000-gebieden. Verstoring door geluid, trillingen en licht zijn hiermee uitgesloten. Effecten op Natura 2000-gebieden als gevolg van de uitstoot van stikstof zijn op voorhand echter niet uitgesloten. Het bevoegd gezag kan een stikstofberekening eisen op wettelijke basis.

1.3.2 Provinciaal beschermde gebieden

Veel natuurgebieden in Nederland zijn beschermd als het NNN, een netwerk van bestaande en nieuw in te richten natuurgebieden door heel Nederland. De meeste Natura 2000-gebieden maken ook deel uit van het NNN. De begrenzing van het NNN is, behalve in Rijkswateren, een bevoegdheid van GS van de provincies, vast te leggen in de omgevingsverordening (artikel 2.44, lid 4 van de Ow). Ook worden daarin regels gesteld met als doel 'de bescherming, instandhouding, verbetering en ontwikkeling van de wezenlijke kenmerken en waarden van het Natuurnetwerk Nederland' (artikel 7.8 van het Bkl). Het plangebied maakt geen onderdeel uit van het NNN, maar grenst wel aan het NNN. Een onderzoek naar de mogelijke effecten van dit project op het NNN is niet verplicht, omdat in de provincie Noord-Holland de mogelijke gevolgen van ontwikkelingen die buiten het NNN plaatsvinden niet onderzocht hoeven worden (externe werking).

In de provincie Noord-Holland zijn naast het NNN ook gebieden aangeduid en beschermd als Bijzonder Provinciale Landschappen. Het plangebied maakt geen deel uit van een dergelijk gebied. Een toetsing van effecten op deze gebieden is daarom niet noodzakelijk.

1.3.3 Houtopstanden

Eventuele effecten op beschermde houtopstanden zijn niet aan de orde, omdat geen bomen worden gekapt. Als in een later stadium blijkt dat kap toch nodig is, dan moeten deze werkzaamheden getoetst worden aan effecten op houtopstanden en de Algemene Plaatselijke Verordening van de gemeente.

1.3.4 Beschermde soorten

Diverse planten- en diersoorten zijn beschermd, wat betekent dat negatieve effecten zoveel mogelijk voorkomen moeten worden.

Onderscheid wordt gemaakt in Europeesrechtelijk beschermde soorten en soorten die in nationaal opzicht (artikel 11.54 van het Bal, inclusief bijlage IX met een lijst van soorten) beschermd worden. Bij Europeesrechtelijk beschermde soorten wordt onderscheid gemaakt in vogels (artikel 11.37 van het Bal) en andere soorten (artikel 11.46 van het Bal). Vanwege het mogelijk voorkomen van (beschermde) flora en fauna in en nabij het plangebied is onderzoek naar de mogelijke gevolgen voor beschermde soorten noodzakelijk.

1.4 TAUW en biodiversiteit

Naast de natuurwet- en regelgeving zijn er in alle projecten kansen waarmee dit project kan bijdragen aan herstel van biodiversiteit. In het hoofdstuk 'Conclusies en aanbevelingen' zijn enkele van deze kansen voor dit project beschreven.

1.5 Kwaliteit

Door inzet van deskundige ecologen en landelijk geaccepteerde onderzoeksmethodes wordt de kwaliteit van deze natuurtoets zoveel mogelijk gewaarborgd. Mede daarom is TAUW aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus, een samenwerkingsverband van adviesbureaus die (ook) ecologisch advies geven en ecologisch onderzoek verrichten. Ondanks de inzet van deskundigen kan geen volledige zekerheid worden gegeven over de aan- of afwezigheid van beschermde soorten. Dat komt doordat sommige beschermde soorten een hele lage trefkans hebben, soms in heel kleine aantallen voorkomen en in sommige jaren zelfs helemaal afwezig kunnen zijn.

2 Huidige situatie, beoogde ontwikkeling en uitgangspunten

Dit hoofdstuk beschrijft de huidige situatie, het voorgenomen plan, de uit te voeren werkzaamheden en de uitgangspunten die tijdens deze toetsing gehanteerd zijn.

2.1 Huidige situatie

Figuur 2.1 toont de ligging van het plangebied. Het gaat om Manege De Kamphorst te Hilversum gelegen aan de Rading 117, in de provincie Noord-Holland. Figuren 2.2 – 2.4 geven een sfeerimpressie van het plangebied. In het plangebied is een actieve paardenmanege aanwezig. Op het terrein staan 4 opstallen. Namelijk de stallen, een overdekte rijbak, een woonhuis en een juryhuisje. Het woonhuis maakt is geen onderdeel van het plangebied en wordt om die reden niet nader behandeld.

Aan de westzijde van het terrein is een parkeerplaats aanwezig waarvan de ondergrond uit grind bestaat. De parkeerplaats grenst direct aan het hoofdgebouw van de manege. Het hoofdgebouw is opgetrokken uit houten panelen. Het gebouw heeft een schuin dak dat bedekt is met golfplaten. Het dak wordt ondersteund door diverse houten balken. De dakrand is afgewerkt met een metalen constructie. In de westzijde van het hoofdgebouw is horecagelegenheid aanwezig. Het resterende gedeelte van het gebouw bestaat hoofdzakelijk uit stallen. Nabij de stallen is een hooizolder aanwezig. Hier zijn diverse nesten van boerenzwaluw aanwezig. De ingang tot de stallen wordt aan de oostzijde toegankelijk gemaakt door diverse grote schuifdeuren. Rondom de gevels is verlichting aanwezig.

De overdekte rijbak is gesitueerd aan de oostzijde van het plangebied. De gevels van het bouwwerk zijn volledig opgetrokken damwanden. Het schuine dak is bedekt met golfplaten. De dakconstructie steunt op houten- en metalen balken. In de schuur ligt zand en wordt benut als loopveld voor paarden.

Op het terrein is ook een voormalig 'juryhuisje' aanwezig. Dit huisje is voor een deel opgetrokken uit bakstenen. De bovenste helft is met houten panelen afgewerkt. Het dak is afgewerkt met golfplaten.

De noord- en zuidzijde van het terrein wordt gekenmerkt door verschillende rijbakken voor paarden. De rijbakken hebben een zanderige ondergrond waar vegetatie volledig ontbreekt. Op het terrein zelf is groen vrij beperkt aanwezig. Aan de oostzijde is een ligusterhaag aanwezig. Verder grenst het plangebied aan de noord- en zuidzijde aan bosschages. Ten oosten van het plangebied is een moestuincomplex aanwezig.

De wijde omgeving van het plangebied wordt gekenmerkt door stedelijke, agrarische en bosrijke gebieden.

Figuur 2.1 Ligging van het plangebied (globaal begrensd)

Figuur 2.2 Impressie van het hoofdgebouw en de manege

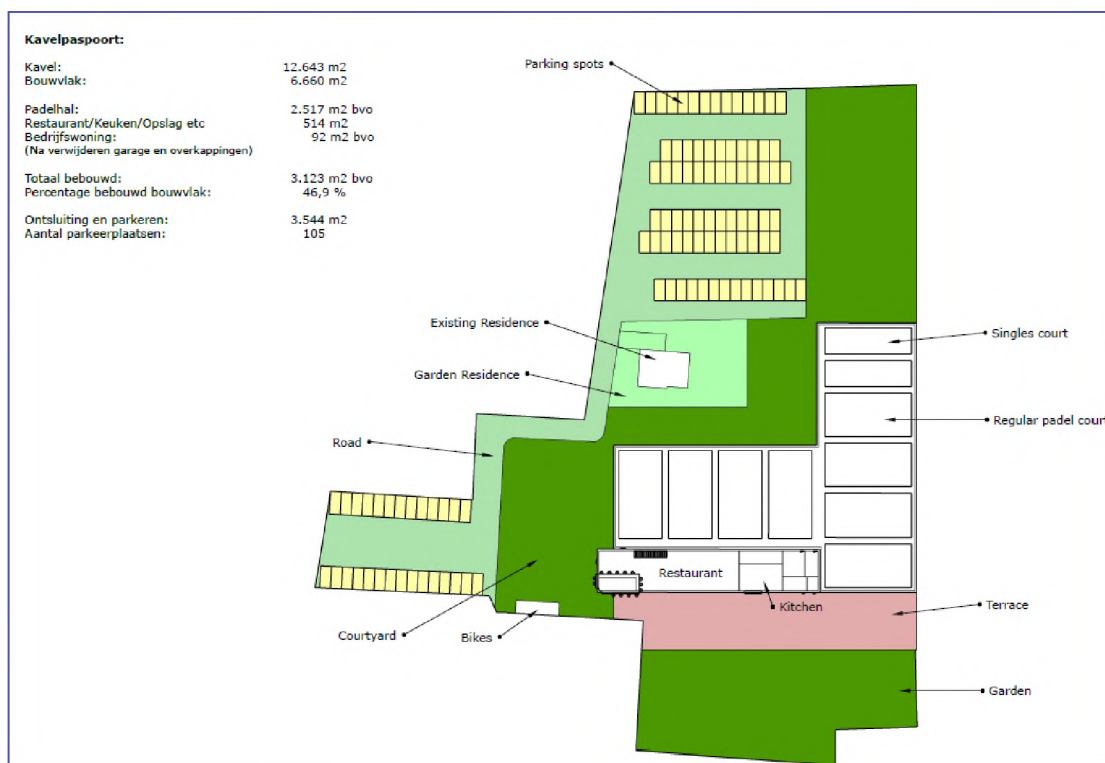
Figuur 2.3 Impressie van de overdekte rijbak

Figuur 2.4 Impressie van de stallen en buitenbak

2.2 Beoogde ontwikkeling

Figuur 2.5 geeft de beoogde ontwikkeling weer. Het gaat om de herontwikkeling van Manege De Kamphorst naar een eigentijdse boerderij. Dit betekent dat de overdekte rijbak en stallen gesloopt worden. In plaats hiervan worden recreatievoorzieningen gerealiseerd zoals padelbanen, een restaurant en een terras. Het woonhuis blijft behouden. Het voornemen is om de werkzaamheden zo snel mogelijk uit te voeren nadat alle relevante vergunningen zijn verkregen.

Figuur 2.5 Kaart van de beoogde ontwikkeling

2.3 Uitgangspunten werkzaamheden en toetsing

De volgende uitgangspunten zijn gehanteerd bij het onderzoek naar effecten op beschermde soorten:

- Er worden geen bomen en struiken gesnoeid, gekapt of gerooid. Als later blijkt dat dit wel nodig is moet opnieuw getoetst worden of dit gevolgen heeft voor houtopstanden en beschermde soorten
- Er wordt geen oppervlaktewater vergraven of gedempt. Als dit later wel nodig blijkt moet opnieuw getoetst worden of dit gevolgen heeft voor beschermde soorten
- En woonhuis blijft behouden en er is geen rekening gehouden met werkzaamheden aan het woonhuis

3 Soortenbescherming

Dit hoofdstuk beschrijft of het voorgenomen plan negatieve effecten heeft op beschermde flora en fauna en of vervolgstappen nodig zijn.

3.1 Beschermingsregime en bepalingen

De Ow beschermt in het wild levende dier- en plantensoorten. Het gaat onder meer om soorten die in Nederland, maar soms ook in Europa in hun voortbestaan worden bedreigd. Er worden 3 beschermingsregimes onderscheiden:

- Vogels: het gaat hier om alle inheemse vogels in hun natuurlijke verspreidingsgebied. Wettelijk kader: artikel 11.37 van het Bal. Ze zijn Europees beschermd via de Vogelrichtlijn (1979)
- Dieren en planten: het gaat hier om inheemse dieren en planten, die Europees beschermd zijn door de Habitatrichtlijn (1992) en/of de verdragen van Bern en Bonn (1979). Wettelijk kader: artikel 11.46 van het Bal
- Nationaal beschermde soorten: het gaat hier om soorten die niet onder de reikwijdte van de Vogel- of Habitatrichtlijn of de verdragen van Bern en Bonn vallen. Wettelijk kader: artikel 11.54 van het Bal. Deze soorten zijn wel nationaal beschermd

Per beschermingsregime geldt een verbodsbepaling. Tabel 3.1 geeft een samenvatting van de verbodspalingen. Ze voorzien in de bescherming van verblijfplaatsen en de bescherming tegen verstorende invloeden. kan een omgevingsvergunning voor een flora- en fauna-activiteit verlenen waarmee het bevoegd gezag ondanks die verbodsbepalingen toch toestemming geeft voor een bepaald project. Dit kan alleen wanneer er sprake is van een geldend wettelijk belang, er geen reële alternatieven zijn en er geen effect is op de staat van instandhouding van beschermde soorten. Wettelijk kader bij de verlening van een omgevingsvergunning voor een flora- en fauna-activiteit is het Bkl, en dan in het bijzonder de artikelen 8.74j, 8.74k en 8.74l voor respectievelijk vogels, andere Europeesrechtelijk beschermde soorten en nationaal beschermde soorten.

3.2 Vrijstellingen

In bijlage IX bij het Bal is ook een aantal in Nederland algemene soorten amfibieën en zoogdieren vermeld die landelijk beschermd zijn. Het wettelijk kader is artikel 11.54 van het Bal. Voorbeelden van zulke soorten zijn gewone pad, bruine kikker en vos. Dit betekent dat voor deze soorten geen omgevingsvergunning nodig is voor werken gericht op ruimtelijke inrichting en ontwikkeling en beheer en onderhoud. Wel geldt ook voor deze soorten de zorgplicht (zie paragraaf 3.3). Vrijgestelde soorten zijn niet meegenomen in deze natuurtoets.

Tabel 3.1 Verbodsbepalingen soortenbescherming. VR = Vogelrichtlijn, HR = Habitatrichtlijn. Cijfers verwijzen naar de wetsartikelen in het Besluit activiteiten leefomgeving

Beschermingsregime	Vogels - VR	Dieren – HR/Bonn/Bern	Planten – HR/Bonn/Bern	Dieren - nationaal	Planten - nationaal
Verbodsbepaling					
Dieren of planten:					
Doden of vangen	11.37.1.a	11.46.1 a		11.54.1.a	
Storen/verstoren	11.37.1.d (tenzij 11.37.3)	11.46.1 b			
Plukken, verzamelen, afsnijden, onwortelen of vernielen			11.46.1.e		11.54.1.c
Onder zich hebben of vervoeren	11.39.1	11.47.1.b	11.47.1.b		
Nesten, voortplantingsplaatsen, rustplaatsen:					
Vernielen, beschadigen of wegnemen nesten	11.37.1.b				
Beschadigen of vernielen rustplaatsen (alleen HR en nationaal: of (vaste) voortplantingsplaatsen)	11.37.1.b	11.46.1.d		11.54.1.b	
Eieren:					
Vernielen (alleen VR en nationaal: of beschadigen)	11.37.1.b	11.46.1.c		11.54.1.c	
Rapen	11.37.1.c	11.46.1.c			
Onder zich hebben	11.37.1.c				

3.3 Algemene zorgplicht en specifieke zorgplicht

Voor alle activiteiten die gevolgen kunnen hebben voor planten- en diersoorten geldt zowel een 'algemene zorgplicht' als een 'specifieke zorgplicht'. De algemene zorgplicht (artikelen 1.6 – 1.7a van de Ow) houdt in dat eenieder 'voldoende zorg' draagt voor de fysieke leefomgeving (artikel 1.6 van de Ow) en dat activiteiten waarvan men kan weten dat die schadelijk zijn voor de fysieke leefomgeving achterwege worden gelaten of dat mogelijke gevolgen daarvan tot een minimum beperkt worden (artikel 1.7 van de Ow).

De 'specifieke zorgplicht' is aanvullend op de 'algemene zorgplicht'. Deze specifieke zorgplicht is voor wat betreft flora- en fauna-activiteiten¹ wettelijk vastgelegd in artikel 11.27 van het Bal.

¹ Begrippenlijst in de bijlage bij artikel 1.1 van de Ow

Een 'flora- en fauna-activiteit' is een 'activiteit met mogelijke gevolgen voor van nature in het wild levende dieren of planten'.

Het onderzoek dat ter voorbereiding van een flora- en fauna-activiteit gedaan moet worden en de voorwaarden waaraan zo'n activiteit in elk geval moet voldoen, zijn aangegeven in lid 2 van artikel 11.27 van het Bal. De specifieke zorgplicht geldt voor alle soorten, dus ook voor bedreigde soorten die niet in één van de lijsten van beschermde soorten vermeld worden en die dus niet expliciet beschermd worden. Het betreft in elk geval de volgende soorten en hun leefgebieden of natuurlijke habitats:

- In het wild voorkomende vogelsoorten
- In het wild levende planten- en diersoorten die vermeld zijn in de bijlagen II, IV of V van de Europese Habitatrichtlijn
- Nationaal beschermde planten- en diersoorten (bijlage IX van het Bal)
- Bedreigde soorten planten en dieren die zijn vermeld in rode lijsten²

Uit het voorgaande blijkt dat bij projecten niet alleen rekening gehouden moet worden met beschermde soorten maar ook met andere, onder andere bedreigde soorten. Deze natuurtoets beschrijft en beoordeelt alle mogelijke effecten op strikt beschermde soorten en geeft een advies wat de meest verstandige vervolgstappen zijn. Bij uitvoering van werkzaamheden dient rekening gehouden te worden met het eventueel voorkomen van andere -niet strikt beschermde- soorten (zoals rode-lijstsoorten) waarvoor de zorgplicht van toepassing is.

Uit het voorgaande blijkt dat bij projecten niet alleen rekening gehouden moet worden met beschermde soorten maar ook met andere, onder andere bedreigde soorten. Het is nog niet precies bekend wat de reikwijdte is van deze specifieke zorgplicht ten aanzien van rode-lijstsoorten en dus ook niet welke onderzoeksplicht daarbij hoort.

In paragraaf 3.6.8 wordt de specifieke zorgplicht uitgewerkt. Hiertoe wordt in beeld gebracht welke ecotopen er in en direct rond het plangebied aanwezig zijn. Daarnaast wordt bepaald of er, aanvullend op de beschermde soorten, ook (andere) rode-lijstsoorten voorkomen en in welke mate. Vervolgens wordt op ecotoopniveau beschreven welke maatregelen nodig zijn om negatieve effecten op te verwachten soorten te minimaliseren³.

3.4 Werkwijze

De mogelijke aanwezigheid van beschermde soorten en van andere soorten waarvoor de specifieke zorgplicht geldt is bepaald aan de hand van de volgende gegevens:

- Regionale en landelijke verspreidingsatlassen en -data
- Nationale Databank Flora en Fauna (hierna: 'NDFF'), geraadpleegd op 20 juni 2025

² Wettelijk kader: artikel 2.19, vijfde lid, onder a, onder 3° Ow

³ Er is nog weinig jurisprudentie over de invulling van de specifieke zorgplicht ten aanzien van rode-lijstsoorten die niet strikt beschermd zijn onder een ander artikel van de Ow. TAUW geeft daarom naar eigen interpretatie invulling aan deze specifieke zorgplicht. Wanneer nieuwe jurisprudentie aanleiding geeft om deze werkwijze te veranderen, passen wij die in natuurtoetsen aan en worden lopende projecten daarvan op de hoogte gebracht. TAUW kan u eraan helpen herinneren wanneer wijzigingen in jurisprudentie gevolgen kunnen hebben voor uw plan of project en desgewenst de rapportage aanvullen of aanpassen zodat deze ook met de nieuwe jurisprudentie in overeenstemming is.

- [De Ecoviewer van TAUW](#)
- Een oriënterend veldbezoek op 23 juni 2025. Tijdens het oriënterende veldbezoek is gecontroleerd of de locatie voldoet aan eisen die soorten aan hun leefomgeving stellen. Ook is gekeken naar de aanwezigheid van (sporen van) beschermde soorten

3.5 Te toetsen soorten

3.5.1 Mogelijk aanwezige soorten op basis van literatuuronderzoek

Tabel 3.2 geeft een overzicht van alle beschermde soorten die op basis van verspreidingsgegevens mogelijk in (de omgeving van) het plangebied voorkomen.

Tabel 3.2 Beschermde soorten die op basis van verspreidingsgegevens mogelijk in (de omgeving van) het plangebied voorkomen

Soortgroep	Mogelijk aanwezige beschermde soorten
Flora	Groenknolorchis (artikel 11.46 van het Bal), akkerdoornzaad, dennenorchis, korensla en rozenkransje (artikel 11.54 van het Bal)
Grondgebonden zoogdieren	Das, boommarter, steenmarter, bunzing, hermelijn, wezel en eekhoorn (artikel 11.54 van het Bal)
Vleermuizen	Baardvleermuis, bosvleermuis, franjestaart, gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, kleine dwergvleermuis, laatvlieger, meervleermuis, rosse vleermuis, ruige dwergvleermuis, tweekleurige vleermuis en watervleermuis (artikel 11.46 van het Bal)
Vogels - jaarrond beschermde nesten	Boomvalk, buizerd, gierzwaluw, grote gele kwikstaart, havik, huismus, kerkuil, ooievaar, ransuil, roek, slechtvalk, sperwer, steenuil, wespendif en zwarte wouw (artikel 11.37 van het Bal)
Vogels - jaarrond beschermd: afhankelijk van ecologische factoren	Blauwe reiger, boerenzwaluw, bonte vliegenvanger, boomklever, boomkruiper, bosuil, brilduiker, draaihals, eidereend, ekster, gekraagde roodstaart, glanskop, grauwe vliegenvanger, groene specht, grote bonte specht, hop, huiszwaluw, ijsvogel, kleine bonte specht, kleine vliegenvanger, koolmees, kortsnavelboomkruiper, oeverzwaluw, pimpelmees, raaf, ruigpootuil, spreeuw, tapuit, torenvalk, zeearend, zwarte kraai, zwarte mees, zwarte roodstaart en zwarte specht (artikel 11.37 van het Bal)
Vogels – in gebruik zijnde nesten	Algemene soorten zoals houtduif (artikel 11.37 van het Bal)
Amfibieën	Rugstreeppad, kamsalamander, poelkikker (artikel 11.46 van het Bal) en alpenwatersalamander (artikel 11.54 van het Bal)
Reptielen	Ringslang, hazelworm en levendbarende hagedis (artikel 11.54 van het Bal)
Vlinders	Teunisbloempijlstaart (artikel 11.46 van het Bal), iepenpage, grote vos en grote weerschijnvlinder (artikel 11.54 van het Bal)
Libellen	Groene glazemaker, sierlijke witsnuitlibel (artikel 11.46 van het Bal), gevlekte glanslibel en Kempense heidelibel (artikel 11.54 van het Bal)
Overige ongewervelden	Platte schijfhoren (artikel 11.46 van het Bal)

3.6 Toetsing beschermde soorten

In de volgende paragrafen zijn de effecten van de beoogde ontwikkeling op de in tabel 3.2 genoemde soorten beschreven

3.6.1 Flora

Akkerdoornzaad komt voor op zeedijken, waterkanten, puinhellingen en graanakkers (FLORON, 2025). In het plangebied ontbreekt het aan geschikte groeiplaatsen. Bovendien zijn in de directe omgeving geen waarnemingen van de soort bekend (NDFF, 2025). Gelet hierop is aanwezigheid van akkerdoornzaad uitgesloten. Vervolgstappen zijn voor akkerdoornzaad niet nodig.

Dennenorchis komt met name voor in dennenbossen en in duinvalleien (FLORON, 2025). De soort is in de directe omgeving van het plangebied niet waargenomen (NDFF, 2025). In het plangebied ontbreekt het aan geschikte groeiplaatsen voor dennenorchis. Aanwezigheid van de soort is hiermee uitgesloten. Vervolgstappen zijn voor dennenorchis niet nodig.

Groenknolorchis groeit in zeeduinen, moerassen en heideterreinen. Binnen het plangebied ontbreekt het aan geschikt habitat voor de soort. Gelet hierop is aanwezigheid van groenknolorchis uitgesloten. Vervolgstappen zijn voor groenknolorchis niet nodig.

Korensla heeft akkers, heideterreinen en waterkanten als natuurlijke groeiplaats (FLORON, 2025). Binnen het plangebied ontbreekt het aan geschikte groeiplaatsen voor de soort. Bovendien zijn geen bekende groeiplaatsen van de soort bekend in de wijde omgeving (NDFF, 2025). Gelet op het bovengenoemde is aanwezigheid van korensla uitgesloten. Vervolgstappen zijn voor korensla niet nodig.

Rozenkransje komt voor in zeeduinen, heideterreinen en graslanden (FLORON, 2025). Het plangebied voorziet niet in geschikte groeiplaatsen voor rozenkransje. In de wijde omgeving zijn eveneens geen waarnemingen van de soort bekend (NDFF, 2025). Gelet hierop is aanwezigheid van rozenkransje uitgesloten in het plangebied. Vervolgstappen zijn voor rozenkransje niet nodig.

Aanwezigheid van beschermde flora is uitgesloten in het plangebied. Vervolgstappen zijn voor flora niet nodig.

3.6.2 Grondgebonden zoogdieren

Das heeft een territorium van 30 tot 150 hectare en het foerageergebied bestaat voornamelijk uit weilanden en open gebieden (Zoogdierverseniging, 2025). Diverse holen worden benut als verblijfplaats. In het plangebied zijn geen sporen aangetroffen die duiden op aanwezigheid van das. Het gaat dan om wissels, holen, vraatresten en snuitputjes. Gelet hierop is aanwezigheid van das uitgesloten. Nader onderzoek en een eventuele vergunning is voor das niet nodig.

Eekhoorn komt veelal voor in bossen, maar ook in parken, tuinen en houtwallen (www.zoogdierverseniging.nl). De soort maakt gebruik van bomen om een nest in te bouwen. In het plangebied ontbreekt het aan bomen die kunnen voorzien in een nestlocatie.

De bomen grenzend aan het plangebied zijn potentieel geschikt. Vanwege het bladerdek was het niet mogelijk om overzicht te krijgen in aanwezigheid van holtes of (blader)nesten van eekhoorn. Gelet op de korte afstand van de bosschage tot het plangebied kunnen de werkzaamheden resulteren in het verstoren van eekhoorn, waardoor uiteindelijk het nest verlaten kan worden. Dit is een overtreding van de verbodsbepalingen, omdat dit in feite het beschadigen van de vaste rustplaats van eekhoorn is. Het advies is om in het bladerloze seizoen een check naar nesten en holtes uit te voeren. Afhankelijk van dit resultaat kan beoordeeld worden of nader onderzoek daadwerkelijk noodzakelijk is.

Bunzing, wezel en hermelijn worden gecategoriseerd als kleine marterachtigen. Deze soorten worden aangetroffen in bossen, cultuurlandschap, duinen en weilanden (Zoogdierverseniging, 2025). Kleine marterachtigen zoeken vaak dekking in bosschages, houtstapels of heggen. Holen van konijnen en muizen worden benut als verblijfplaats. In het plangebied ontbreekt het aan robuuste groenstructuren, hollen en vergraafbare delen waar bovengenoemde soorten een verblijfplaats kunnen hebben. In de directe omgeving van het plangebied ontbreekt het aan waarnemingen van deze soorten (NDFF, 2025). In de bredere omgeving zijn de soorten wel waargenomen. In het plangebied kunnen sporadisch passerende individuen voorkomen. Het plangebied is niet van essentieel belang voor kleine marterachtigen. Gelet hierop is aanwezigheid van bunzing, wezel en hermelijn uitgesloten. Vervolgstappen zijn voor deze soorten niet nodig.

Boommarter is een soort die kan voorkomen in diverse soorten bos (Zoogdierverseniging, 2025). Verblijfplaatsen kunnen aanwezig zijn in hollen van andere grondgebonden zoogdieren, maar ook onder takkenhopen. Voor het nest maakt de soort gebruik van verlaten spechtenhollen, eekhoornnesten of nesten van bijvoorbeeld ekster. Dergelijk habitat en geschikte verblijfplaatsen ontbreken in het plangebied.

Het voorkomen van boommarter in het plangebied en negatieve effecten door het voornemen zijn uitgesloten. Een nader onderzoek en het aanvragen van een omgevingsvergunning voor een flora- en fauna-activiteit is voor boommarter niet nodig.

Steenmarter kan in een divers landschap voorkomen, waarbij gebouwen, voldoende groenstructuren en rommelhoeken, die in dekking en foerageergebied voorzien, van belang zijn (Zoogdierverseniging, 2025). Verblijfplaatsen van steenmarter zijn te vinden in spouwmuren, daken, kruipruimtes, zolders, boomholtes, takkenhopen en dicht struweel. De stallen en schuren zijn volledig inpandig geïnspecteerd. Tijdens de inspectie zijn geen sporen van steenmarter aangetroffen. Het gaat dan om prooiresten, latrines en verblijfplaatsen. Bovendien zijn de schuren en stallen niet geschikt als verblijfplaats. Het ontbreekt namelijk aan holtes zoals bijvoorbeeld een spouw of kruipruimte waarin een mogelijke verblijfplaats zich kan bevinden. Daarnaast is het erf volledig versteend, waardoor ondergrondse hollen eveneens afwezig zijn. Gelet hierop is een rust- of verblijfplaats van steenmarter niet aanwezig in het plangebied. In de omgeving komt steenmarter wel voor en mogelijk maakt de soort sporadisch gebruik van het plangebied om te foerageren (NDFF, 2025). Echter, vormt het plangebied geen essentieel foerageergebied gezien de beperkte aanwezigheid van groenstructuren.

Aanwezigheid van essentiële functies van steenmarter binnen het plangebied is uitgesloten. Nader onderzoek en een eventuele omgevingsvergunning voor een flora- en fauna-activiteit is voor steenmarter niet nodig.

3.6.3 Vleermuizen

Hoewel vleermuizen zoogdieren zijn, worden deze vanwege hun afwijkende eigenschappen als afzonderlijke groep behandeld. Er zijn 3 typen leefgebied van vleermuizen te onderscheiden, namelijk: verblijfplaatsen, foerageergebied en vliegroutes. Deze worden hieronder per type leefgebied beschreven. Verblijfplaatsen van vleermuizen zijn te allen tijde wettelijk beschermd. Indien foerageergebied en/of vliegroutes een essentieel onderdeel van het leefgebied van vleermuizen vormen, zijn deze functies eveneens wettelijk beschermd. Er wordt daarom onderscheid gemaakt in essentiële foerageergebieden en vliegroutes en niet-essentiële foerageergebieden en vliegroutes. Let wel dat vliegroutes soms al foeragerend worden gebruikt en dat onderscheid soms vaag is.

3.6.3.1 Verblijfplaatsen

Gebouw bewonende vleermuizen

In het plangebied zijn dergelijke verblijfplaatsen niet aanwezig. De overdekte rijbak voorziet niet in verblijfplaatsen voor gebouw bewonende vleermuizen (zie figuur 3.1). Ten eerste is de constructie volledig opgetrokken uit metaal. Achter het metaal en de golfplaten is geen ruimte (spouw) aanwezig waar vleermuizen een verblijfplaats kunnen hebben. Gelet hierop is aanwezigheid van verblijfplaatsen in de rijbak uitgesloten.

De stal voorziet eveneens niet in verblijfplaatsen voor gebouw bewonende vleermuizen. De stal is volledig opgetrokken uit houten planken (zie figuur 3.2). Het dak is bedekt met golfplaten. De houten planken sluiten grotendeels naadloos aan op elkaar, waardoor er geen ruimte voor vleermuizen tussen de planken aanwezig is. Op enkele plekken zit er een spleet tussen de planken. De overlap tussen planken is echter dusdanig gering dat er onvoldoende ruimte en beschutting voor vleermuizen is. Bovendien is er geen spouw of loze ruimte aanwezig achter de gevel (zie figuur 3.3). Hierachter bevindt zich meteen de stal. Achter de golfplaten is eveneens geen ruimte aanwezig waar vleermuizen weg kunnen kruipen. Het ontbreekt namelijk aan een plafond.

Het juryhuisje is eveneens niet geschikt voor verblijfplaatsen van gebouw bewonende vleermuizen. Het pand is vrijwel hermetisch afgesloten en voorziet daarom niet in mogelijke verblijfplaatsen voor gebouw bewonende vleermuizen.

Gelet op het bovengenoemde voorziet het plangebied niet in verblijfplaatsen voor gebouw bewonende vleermuizen.

Figuur 3.1 Metalen constructie van de rijbak

Figuur 3.2 Naadloze aansluiting van houtenpanelen van de stal

Figuur 3.3 Het ontbreekt aan wegruimtes achter de uit planken opgetrokken muren of het golfplaten dak

Boom bewonende vleermuizen

Binnen het plangebied ontbreekt het aan bomen die kunnen voorzien in verblijfplaatsen voor boom bewonende vleermuizen. Gelet op het bovengenoemde is aanwezigheid van verblijfplaatsen van boom bewonende vleermuizen uitgesloten. Effecten op verblijfplaatsen van boom bewonende vleermuizen zijn uitgesloten.

Nader onderzoek en het eventueel aanvragen van een omgevingsvergunning voor een flora- en fauna-activiteit is voor verblijfplaatsen van vleermuizen niet nodig.

3.6.3.2 Foerageergebieden en vliegroutes

Het plangebied kan mogelijk deels door enkele vleermuizen gebruikt worden als onderdeel van een vliegroute of foerageergebied. Vanwege de afwezigheid van robuuste groenstructuren en lijnvormige structuren binnen het plangebied is de aanwezigheid van een essentiële vliegroute en foerageergebied echter uitgesloten. In de omgeving zijn alternatieve locaties aanwezig zoals de aangrenzende bosschages. Het is dan ook aannemelijk dat nabij de bosschages foerageergebieden en vliegroutes aanwezig zijn. Het is uitgesloten dat foerageergebieden verloren gaan die essentieel zijn voor het behoud van lokale vleermuispopulaties. Een nader onderzoek naar dit type leefgebied is dan ook niet nodig. Een omgevingsvergunning voor een flora- en fauna-activiteit voor het aantasten van essentieel foerageergebied is ook niet nodig.

Verstoring van vleermuizen door het toepassen van kunstmatige verlichting is echter niet met zekerheid uit te sluiten. Passerende en foeragerende vleermuizen kunnen namelijk verstoord worden door verlichting. Dit geldt met name voor lichtschuwe soorten zoals watervleermuis en gewone grootoorvleermuis. Meer stedelijke en opportunistische soorten zoals gewone dwergvleermuis en laatvlieger foerageren soms juist op insecten die op licht afkomen. In de tijdelijke en de permanente situatie dient verlichting niet uit te stralen tot buiten het plangebied. Hiervoor dient verlichting van buiten naar binnen naar het plangebied te worden gericht en niet gericht te worden naar bomen en gebouwen buiten het plangebied.

3.6.4 Vogels

3.6.4.1 Vogels - jaarrond beschermde nesten

De nesten van deze vogelsoorten zijn het hele jaar beschermd, evenals de functionele leefomgeving rondom het nest.

Huismus is een soort die in stedelijke omgeving maar bijvoorbeeld ook boerderij erven voorkomt. De aanwezigheid van struikgewas dient als schuilmogelijkheid en foerageergebied. De nabijheid van kale grond en bij voorkeur zand is nodig voor zandbaden. Huismus creëert zijn nest voornamelijk onder dakpannen, maar ook in gaten en kieren van gebouwen (Vogelbescherming, 2025). Ook worden nesten op en tussen dakspanten gebouwd. Tijdens het veldbezoek zijn enkele tjilpende mannetjes waargenomen op het dak van de overdekte rijbak. Daarnaast zijn enkele foeragerende huismussen waargenomen in de stallen. Het plangebied voorziet in verschillende essentiële functies voor huismus. Ten eerste kunnen de stallen en overdekte rijbak voorzien in nestlocaties voor huismus. Daarnaast voorziet het plangebied in verschillende onderdelen van het essentieel leefgebied. Het gaat om groenblijvend opgaand groen, slaappleatsen, foerageergebieden, zandige plekken voor stofbaden en drinkwater (BIJ12, 2023). Nestmateriaal in de vorm van stro en hooi is in ruimte mate aanwezig. Door de beoogde ontwikkeling gaat essentieel leefgebied van huismus verloren. Daarnaast vindt mogelijk aantasting van nestlocaties plaats. Nader onderzoek en een eventueel omgevingsvergunning voor een flora- en fauna-activiteit is voor huismus nodig.

Boomvalk, buizerd, sperwer, havik en ransuil zijn soorten die veelal voorkomen in halfopen landschappen, maar ook in het stedelijk gebied. Deze soorten zijn in staat om in houtwallen of (solitaire) bomen te broeden. De bomen in de aangrenzende bosschages zijn geschikt voor bovengenoemde soorten om een nest in te bouwen. De beoogde werkzaamheden resulteren mogelijk in verstoring van de potentiële nestlocaties in de vorm van geluid en trilling. Om deze reden is het noodzakelijk om een aanvullend bezoek uit te voeren in het bladerloze seizoen om zekerheid te krijgen over de aanwezigheid van een jaarrond beschermd nest. Tijdens het veldbezoek is zo goed mogelijk gezocht naar de aanwezigheid van nesten van deze soorten. Echter, is door de aanwezigheid van een dicht bladerdek hier niet voldoende zekerheid over te geven. Afhankelijk van de resultaten van de check dient nader onderzoek en een eventuele omgevingsvergunning voor een flora- en fauna-activiteit aangevraagd te worden.

In Nederland is gierzwaluw voor nestgelegenheid nagenoeg uitsluitend gebonden aan gebouwen (Vogelbescherming, 2025). Het foerageren gebeurt hoog in de lucht tot op grote afstand van de nestlocatie. Gierzwaluw is gespecialiseerd om al het voedsel gedurende de vlucht te vangen. Gelet op het feit dat foerageren in de lucht plaatsvindt, worden negatieve effecten op essentieel foerageergebied uitgesloten. Integendeel tot huismus heeft gierzwaluw vrij grote openingen nodig, die zich op een flinke hoogte bevinden. De aanwezige opstallen hebben geen openingen (naar holtes) die mogelijkheid bieden voor gierzwaluw als nestlocatie. Daarnaast zijn de hoogtes van de opstallen vrij beperkt. Gelet hierop is aanwezigheid van gierzwaluw uitgesloten in het plangebied. Vervolgstappen zijn voor gierzwaluw niet nodig.

Ooievaar is een soort van weilanden en uiterwaarden waarbij gebroed wordt op ooievaarspalen, op daken, in hoogspanningsmasten. Het broeden in boomnesten komt ook voor (Vogelbescherming, 2025). Gedurende het veldbezoek zijn geen nesten van ooievaars waargenomen. De aanwezigheid van nest- en rustplaatsen van de soort binnen het plangebied uitgesloten. Nader onderzoek en een eventuele vergunning voor ooievaar is niet nodig.

Roeken zijn koloniebroeders en met name wordt er gebroed in bomenrijen, boomgroepen en bosjes (Vogelbescherming, 2024). Het plangebied vormt geen geschikt habitat. In de omgeving zijn geen (clusters van) roeknesten waargenomen. Dat roek in of nabij het plangebied broedt is daarom uitgesloten. Essentiële onderdelen van het leefgebied van roek is uitgesloten in het plangebied. Nader onderzoek en een eventuele vergunning voor roek is niet nodig.

Zwarte wouw komt voor in halfopen bossen en nabij waterrijke gebieden (Vogelbescherming, 2025). De soort broedt in robuuste en rustige bossen langs rivieren. Aangrenzend aan het plangebied ontbreekt het aan geschikt habitat. Gelet hierop is aanwezigheid van zwarte wouw uitgesloten. Nader onderzoek en een eventuele vergunning is voor zwarte wouw niet nodig.

Wespendief komt met name voor in robuuste bossen met open plekken (Vogelbescherming, 2024). Daarnaast is de soort aan te treffen op heide terreinen, hoogvenen en moerasbossen. Gelet op het ongeschikte karakter van het aangrenzende bos is een nestlocatie van wespandief uitgesloten. Nader onderzoek en een eventuele vergunning is niet nodig.

Grote gele kwikstaart komt voor in en nabij oevers van beken en rivieren. Echter is de soort ook in staat om te broeden in zwak of nauwelijks stromende wateren (Vogelbescherming, 2025). De soort heeft een voorkeur voor gebieden die omringd zijn door bosgebied. In het plangebied ontbreekt het aan geschikt habitat voor grote gele kwikstaart door het ontbreken van oppervlaktewater. Gelet hierop zijn vervolgstappen niet nodig.

Slechtvalk broedt (in nestkasten of nesten van andere vogelsoorten) op hogere bouwwerken zoals kerktorens en bruggen, en hoogspanningsmasten (Vogelbescherming, 2025). Dergelijke hoge bouwwerken zijn niet aanwezig. Gele hierop zijn vervolgstappen niet nodig.

Kerkuil komt met name voor in cultuurlandschappen met diverse landschapselementen (Vogelbescherming, 2025). De soort broedt met name in schuren en dan voornamelijk in door de mens gemaakte nestkasten.

Steenuil komt ook voor in cultuurlandschappen waarbij een variatie aan houtwallen, weiden en heggen van belang is (Vogelbescherming, 2025). De soort broedt veelal in holtes van bomen en in nissen van bebouwing. De aanwezige opstallen hebben geen nissen of loze ruimten waarin gebroed kan worden en nestkasten zijn afwezig. Tijdens het veldbezoek zijn geen sporen zoals braakballen van steenuil aangetroffen. Om deze reden is de aanwezigheid van een nestlocatie van steenuil en kerkuil uitgesloten. Nader onderzoek en het aanvragen van een omgevingsvergunning voor een flora- en fauna-activiteit is voor steenuil en kerkuil niet nodig.

Het plangebied kan mogelijk sporadisch benut worden als foerageergebied door kerkuil en steenuil. Echter, is het plangebied niet robuust genoeg om te dienen als essentieel foerageergebied.

3.6.4.2 Vogels – jaarrond beschermd: afhankelijk van ecologische factoren

Bij vogelsoorten uit deze categorie gaat het om vogels die vaak elk jaar terugkeren naar de omgeving waar ze eerder gebroed hebben, maar die wel flexibel zijn en een nieuw nest kunnen maken of zich elders kunnen vestigen. Het gaat dus om de bescherming van het functionele leefgebied. Dit is alleen aan de orde als de betreffende soort voor zijn voortplanting uitsluitend afhankelijk is van dat functionele leefgebied en er geen alternatieven of uitwijkmogelijkheden in de omgeving zijn.

Bonte vliegenvanger, boomklever, boomkruiper, bosuil, glanskop, groene specht, grote bonte specht, ekster, ijsvogel, kleine bonte specht, koolmees kortsnavelboomkruiper, middelste bonte specht, nachtzwaluw, oeverwaluw, pimpelmees, zwarte kraai, zeearend, zwarte roodstaart en raaf hebben een gunstige staat van instandhouding (Sovon, 2025).

Blauwe reiger, brilduiker en zwarte specht hebben een matig ongunstige staat van instandhouding (Sovon, 2025).

Boerenwaluw, draaihals, gekraagde roodstaart, grauwe vliegenvanger, huiswaluw, kwartel, ringmus, spreeuw, tapuit, torenvalk, veldleeuwerik en zwarte mees hebben een zeer ongunstige staat van instandhouding (Sovon, 2025).

Tijdens het veldbezoek zijn tenminste 20 nesten van boerenwaluw vastgesteld in de stallen. Van de 20 nesten waren er 12 bezet. Kijkend naar de omgeving is Manege De Kamphorst een van de laatste hippische bedrijven in de zuidelijke rand van Hilversum. De schuren in combinatie met de rommelige structuren vervullen een belangrijke functie voor boerenwaluw. Zonder de schuren kunnen geen nestlocaties gecreëerd worden en de rommelige omgeving voorziet in foerageer mogelijkheden en nestmateriaal. Door de omvorming van het terrein gaat essentieel leefgebied van boerenwaluw verloren.

Gelet op het bovengenoemde is een omgevingsvergunning voor een flora- en fauna-activiteit voor boerenzwaluw noodzakelijk. Tijdens een aanvullend bezoek dient het exacte aantal nesten en de functionele leefomgeving van boerenzwaluw exact in kaart gebracht te worden.

Daarnaast zijn ook meerdere nesten van huiszwaluw aanwezig aan de gevels van het woonhuis. Ondanks dat het woonhuis niet aangetast wordt zal het functionele leefomgeving van de soort aangetast worden. Het plangebied zal wel functioneel blijven als foerageergebied, maar de beschikbaarheid van modder om nesten te bouwen zal sterk afnemen in de toekomstige situatie. In de directe omgeving is er eveneens geen locatie aanwezig waar modder eventueel vandaan gehaald kan worden. Aangezien de functionele leefomgeving aangetast wordt is een omgevingsvergunning voor een flora- en fauna-activiteit voor huiszwaluw nodig. Tijdens een aanvullend bezoek dient het exacte aantal nesten en de functionele leefomgeving van huiszwaluw exact in kaart gebracht te worden.

Het plangebied zelf vormt geen functioneel leefgebied voor de overige soorten. Alle soorten kunnen wel in de wijde omgeving voorkomen. Vervolgstappen zijn voor de overige soorten niet nodig.

3.6.4.3 Vogels – in gebruik zijnde nesten

De nesten van alle inheemse vogelsoorten zijn beschermd wanneer ze als broedlocatie in gebruik zijn. Bij het veldbezoek zijn geschikte nestlocaties van broedvogels aangetroffen, zoals een verlaten nest vermoedelijk van houtduif in de hooizolder. De werkzaamheden leiden mogelijk tot het verstoren en/of doden van individuen en het vernietigen van eieren, rustplaatsen en nesten (overtreding artikel 11.37, lid 1 van het Bal).

Vogels kunnen gedurende het gehele jaar gaan broeden. Het is daarom belangrijk om hier in de planning van werkzaamheden rekening mee te houden. De kans op een broedgeval is het grootst in de periode maart tot en met augustus. Het advies is om de werkzaamheden (zoveel mogelijk) uit te voeren buiten deze periode. Ook buiten deze periode zijn broedende vogels echter beschermd. Het is noodzakelijk om voorafgaand aan de werkzaamheden contact op te nemen met een ecooloog om te bepalen of een controle op nesten van broedvogels noodzakelijk is. Zeker wanneer werkzaamheden over een groter gebied en in verschillende fases worden uitgevoerd, is het van belang de planning goed door te nemen met de betrokken ecooloog. Mogelijk zijn er één of meerdere broedvogelcontroles noodzakelijk. Indien een broedende vogel aanwezig is, kan het nodig zijn om de werkzaamheden uit te stellen totdat de jongen zijn uitgevlogen en niet meer afhankelijk zijn van het nest. Mogelijk kan een deel van de werkzaamheden wel uitgevoerd worden door het aanhouden van een door de betrokken ecooloog vastgestelde verstoringsvrije zone.

3.6.5 Amfibieën

Rugstreeppad is met name aan te treffen in dynamische terreinen zoals bouwterreinen, groeven en uiterwaarden (BIJ12, 2017). Echter, komt de soort ook voor in stabiele omgevingen zoals heideterreinen en sloten in akkergebieden.

In het plangebied ontbreekt het aan waterlichamen, waardoor voortplantingsplaatsen zijn uitgesloten. Daarnaast zijn geen geschikte locaties aanwezig waar eventuele rugstreeppadden in kunnen overwinteren. De rijbakken zijn wel zanderig, maar door de constante verstoring van paarden betreffen dit geen geschikte overwinteringslocaties. Overige rommelhoekjes of schuilelementen zijn eveneens niet aanwezig.

Gelet op het bovengenoemde is aanwezigheid van rugstreeppad uitgesloten in het plangebied. Nader onderzoek en een eventuele omgevingsvergunning voor een flora- en fauna-activiteit is voor rugstreeppad niet nodig.

Poelkikker komt voor in en nabij heide- en hoogveenterreinen (RAVON, 2025). Daarnaast komt de soort ook voor in half natuurlijke graslanden. Het voortplantingswater van de soort is aan treffen in kleine geïsoleerde wateren en sloten (RAVON, 2025). Aangezien waterlichamen afwezig zijn binnen het plangebied is de aanwezigheid van voortplantingswater uitgesloten. Binnen het plangebied ontbreekt het aan geschikt habitat voor poelkikker, waardoor overwinteringsplaatsen eveneens zijn uitgesloten. Gelet hierop is aanwezigheid van de soort uitgesloten. Nader onderzoek en een eventuele omgevingsvergunning is voor poelkikker niet nodig.

Alpenwatersalamander komt voor op zand-, leem-, en lössbodems. Voortplantingsplaatsen van de soort zijn aan te treffen in sloten, maar ook in poelen en afgesloten meanders (RAVON, 2025). Binnen het plangebied ontbreekt het aan geschikt habitat door de afwezigheid van waterlichamen en mogelijke overwinteringslocaties. Gelet hierop is aanwezigheid van alpenwatersalamander uitgesloten. Vervolgstappen zijn voor alpenwatersalamander niet nodig.

Kamsalamander komt voor in bosrijke omgevingen met houtwallen en struweelranden (RAVON, 2025). Het habitat wordt gekenmerkt door kleinschaligheid. Het plangebied voorziet niet in voortplantingswateren door de afwezigheid van waterlichamen. Daarnaast is het plangebied niet geschikt als landhabitat doordat geschikt habitat afwezig is. Gelet hierop is aanwezigheid van kamsalamander uitgesloten. Vervolgstappen zijn voor kamsalamander niet nodig.

3.6.6 Reptielen

Ringslang komt voor in waterrijk habitat met een rijke begroeiing en gebruikt broeihopen als voortplantingsplaats. In en direct naast het plangebied ontbreekt het aan voortplantingsplaatsen door de afwezigheid van broeihopen en waterrijke structuren. Ook geschikte overwinteringsplaatsen zoals houtstapels, composthopen en dichte struiken ontbreken. Dergelijke locaties dienen vorstvrij te zien. In de directe omgeving van het plangebied ontbreekt het aan waarnemingen van de soort (NDFF, 2025). Gelet hierop is aanwezigheid van ringslang uitgesloten. Vervolgstappen zijn voor ringslang niet nodig.

Hazelworm komt voor in bossen, bosranden, heideterreinen en kalkgraslanden (RAVON, 2025). Binnen het plangebied is dergelijk habitat afwezig. In de directe omgeving zijn eveneens geen waarnemingen van de soort gedaan (NDFF, 2025). Gelet hierop zijn vervolgstappen voor hazelworm niet nodig.

Levendbarende hagedis is een vochtminnende soort die met name voorkomt in heide- en hoogveenterreinen. Daarnaast komt de soort ook voor in bossen en graslanden. Binnen het plangebied ontbreekt het aan geschikt habitat voor levendbarende hagedis. Gelet hierop is aanwezigheid van levendbarende hagedis uitgesloten. Vervolgstappen zijn voor levendbarende hagedis niet nodig.

3.6.7 Vlinders

Grote weerschijnvlinder, iepenpage en grote vos komen voor in bosrijke gebieden. De soorten hebben diverse wilgen als waardplant (Vlinderstichting, 2025). Aantasting van houtige elementen en daarmee ook de aantasting van waardplanten is niet aan de orde. Effecten op grote weerschijnvlinder, iepenpage en grote vos zijn hiermee uitgesloten. Nader onderzoek en een eventuele omgevingsvergunning voor een flora- en fauna-activiteit is voor grote weerschijnvlinder, iepenpage en grote vos niet nodig.

Teunisbloempijlstaart komt voor in open plekken in bosrijke omgevingen (Vlinderstichting, 2025). De soort heeft diverse waardplanten waaronder wilgenroosje, basterdwederik, kattenstaart en teunisbloemen. Tijdens het veldbezoek zijn geen van bovengenoemde waardplanten waargenomen. Gelet op de afwezigheid van geschikte waardplanten voor teunisbloempijlstaart is de aanwezigheid van de soort uitgesloten. Nader onderzoek en een eventuele omgevingsvergunning voor een flora- en fauna-activiteit is voor teunisbloempijlstaart niet nodig.

3.6.8 Libellen

Groene glazenmaker, sierlijke witsnuitlibel, gevlekte glanslibel en Kempense heidelibel komen voor in specifieke wateren zoals vennen, plassen, beken, rivieren en poelen met een rijke begroeiing. Veelal betreffen dit schone wateren. Dergelijke wateren ontbreken binnen het plangebied. Nader onderzoek en een eventuele vergunning is voor deze soorten niet nodig.

3.6.9 Overige ongewervelden

Platte schijfhoren gedijt in heldere, schone wateren met een rijke begroeiing (Stichting ANEMOON, 2023). De soort wordt aangetroffen op de wortels van lisdodde, maar ook bij andere oeverplanten en draadalvegetaties. Binnen het plangebied ontbreekt het aan waterlichamen. Gelet hierop is aanwezigheid van platte schijfhoren uitgesloten.

3.6.10 Specifieke zorgplicht

Er geldt een aantal generieke en specifieke (locatie gebonden) maatregelen. De generieke maatregelen zijn bij elk project van toepassing, de specifieke maatregelen zijn afhankelijk van de aanwezige ecotopen binnen het plangebied.

Rode draad:

- Start het werk met ongeschikt maken, doe dat binnen de minst kwetsbare periode (afhankelijk van de aanwezige soorten)
- Geef mobiele soorten daarmee de kans het plangebied te verlaten

- Minder mobiele en immobiele soorten worden verzameld en overgeplaatst door een ecologisch deskundige⁴

Generieke maatregelen:

- Houd het werkterrein zo klein mogelijk
- Houd de doorlooptijd zo kort als redelijkerwijs mogelijk is
- Maak zoveel als mogelijk gebruik van bestaande infrastructuur
- Werk één kant op en in de richting van te behouden leefgebied, zodat dieren tijdig en veilig kunnen vluchten
- Voorkom schade aan graslanden, bermen, slootkanten, houtsingels, bosjes en bomen(rijen) die binnen het voornemen niet worden aangetast (bijvoorbeeld door insporing)
- Zet natuurvriendelijk materieel en/of natuursparende technieken in die zo min mogelijk verstoring veroorzaken (zoals: geluidsoverlast, betreding en omwoelen van de oevers)
- Voer werkzaamheden bij daglicht uit. Als werkzaamheden 's nachts worden uitgevoerd, wordt alleen de werkplek verlicht en uitstraling naar de omgeving voorkomen met gerichte armaturen

Bij het voornemen wordt uitsluitend gebiedseigen grond gebruikt (behalve als dat uit milieu- of veiligheidsoverwegingen niet mogelijk is)

3.6.11 Aanvullende maatregelen realisatie padelbaan

Het is bekend dat padelsport diverse negatieve effecten kunnen hebben op natuur (Waardenburg Ecology, 2023). Het gaat dan met name om verstoring door geluid en verlichting. Hieronder worden enkele aanbevelingen gedaan om negatieve effecten op de nabijgelegen natuurwaarden te minimaliseren (Waardenburg Ecology, 2023):

- Rondom de padelbanen dient geïsoleerd te worden om zo verspreiding van geluid te beperken
- Geluidsabsorberende materialen (zachte tennisballen en matten) dienen gebruikt te worden om het volume van balslagen te verminderen
- Padelbanen dienen van buiten naar binnen verlicht te worden. Lichtverstrooiing naar omliggende (natuur)gebieden dient voorkomen te worden
- Aanwezige verlichting kan afgeschermd worden met opgaande vegetatie
- Opgaande vegetatie rondom de padelbanen helpt om eventuele effecten van beweging op fauna te voorkomen
- Op de glazenwanden rondom de padelbaan dienen strepen, raster of stippen aangebracht te worden, zodat de wanden beter zichtbaar zijn voor vogels

⁴ Een persoon met aantoonbare specifieke ecologische kennis en ervaring, die ecologisch advies verstrekt of werkzaamheden begeleidt op het gebied van situaties, habitats en soorten

4 Aanbevelingen en kansen biodiversiteit

In dit hoofdstuk zijn aanbevelingen en kansen voor biodiversiteit omschreven.

De voorgestelde maatregelen zijn niet wettelijk verplicht.

4.1 Aanleiding

TAUW gelooft dat samen de achteruitgang van biodiversiteit in Nederland gestopt kan worden. TAUW is daarom aangesloten bij het Deltaplan Biodiversiteitsherstel waarin overheden, marktpartijen en maatschappelijke organisaties samenwerken aan biodiversiteit als kerndoel voor de openbare ruimte. Vanuit deze ambitie wordt met opdrachtgevers gekeken naar concrete en realistische mogelijkheden voor biodiversiteitsherstel in allerlei projecten.

4.2 Kansen in dit project

De ecologen van TAUW kijken verder dan de aanwezigheid van strikt beschermde soorten. Vanuit het motto 'meer biodiversiteit achterlaten dan je aantreft' worden kansen voor dit project gesignaleerd om bij te dragen aan het herstel van biodiversiteit. Hieronder worden op beknopte wijze enkele kansen besproken. Indien gewenst vindt er een overleg plaats over deze voorstellen en worden de praktische aspecten verder uitgewerkt. Voor dit project liggen er mogelijkheden voor biodiversiteitsherstel door het opstellen van een concreet ecologisch beheer- en/of inrichtingsplan. Hierbij wordt zoveel mogelijk aangesloten op de (toekomstige) situatie in het projectgebied, gemeentelijk natuurbeleid en regionale doelsoorten en potenties. Biodiversiteit vraagt om maatwerk en ieder project is anders. In een plan worden de beste passende maatregelen opgenomen. Voorbeelden van potentiële maatregelen zijn:

- Het vergroten van de diversiteit aan leefgebied voor planten en dieren door via aanplant of beheer te zorgen voor verschillende biotooptypen (water, oevers, kruidenvegetatie, struweel, bomen, bos) en geleidelijke overgangen hiertussen
- Het versterken van populaties door te voorzien in nestkasten en/of verblijfplaatsen (bijvoorbeeld vogels en vleermuizen), wanneer blijkt dat nestgelegenheid een beperkende factor is
- Het verbinden van leefgebieden door het aanbrengen of herstellen van lijnvormige landschapselementen (houtwallen, singels, hagen, sloten) of het realiseren van andere ontsnipperingsmaatregelen (bijvoorbeeld faunapassage)
- Het versterken van leefgebied en migratiezones door het aanbrengen van natuurlijke elementen als takkenrillen, dood hout of stenige elementen
- Het beperken van verstoring door bijvoorbeeld verlichting of geluid
- Het opstellen van een integraal duurzaamheidsadvies. Herstel van biodiversiteit heeft raakvlakken met andere opgaven zoals energietransitie, circulaire economie, klimaatadaptatie en verstedelijkingsvraagstukken. TAUW is gewend projecten integraal te benaderen. Ecologen werken daarvoor vaak samen met andere experts. Ook voor dit project kunnen kansen voor biodiversiteit worden gekoppeld aan andere duurzaamheidsopgaven

5 Conclusies en aanbevelingen

5.1 Aanleiding en doel

In opdracht van Look What I'm Holding B.V. heeft TAUW onderzoek gedaan naar de mogelijke effecten van herontwikkeling van Manege De Kamphorst gelegen aan Rading 117 te Hilversum op beschermde planten- en diersoorten. De ontwikkeling kan alleen doorgaan als deze geen gevolgen heeft voor beschermde soorten óf wanneer de benodigde omgevingsvergunning voor een flora- en fauna-activiteit kan worden verleend.

5.2 Relevante natuurwet- en regelgeving

Voor de toetsing van de effecten van het voornemen is de volgende wet- en regelgeving van toepassing:

- Ow/Bal:
 - Gebiedsbescherming - Natura 2000
 - Beschermde houtopstanden
 - Soortenbescherming
- Provinciaal beschermde gebieden:
 - NNN
 - Bijzonder Provinciale Landschappen.

5.3 Conclusies toetsing

5.3.1 Omgevingswet

Natura 2000-gebieden

De afstand tot het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied 'Oostelijke Vechtplassen' is circa 1,0 kilometer. Gezien de afstand en de aard van de werkzaamheden is uit te sluiten dat de werkzaamheden negatieve effecten hebben op Natura 2000-gebieden. Verstoring door geluid, trillingen en licht zijn hiermee uitgesloten. Effecten op Natura 2000-gebieden als gevolg van de uitstoot van stikstof zijn op voorhand echter niet uitgesloten. Het bevoegd gezag kan in deze fase een stikstofberekening eisen op wettelijke basis.

Beschermde houtopstanden

Bomen worden niet gekapt. Vervolgstappen zijn niet noodzakelijk.

Soortenbescherming

De beoogde ontwikkeling heeft mogelijk negatieve effecten op door de Ow beschermde soorten, namelijk vleermuizen, huiswaluw, boerenwaluw, huismus en algemene broedvogels. Door het nemen van mitigerende maatregelen kunnen negatieve effecten op vleermuizen worden voorkomen. Nader onderzoek naar deze soorten is daarom niet nodig. Voor de overige soorten is het noodzakelijk nader onderzoek uit te voeren conform de vastgestelde soort specifieke protocollen en methodes. Afhankelijk van het nader onderzoek kan het nemen van maatregelen en/of het aanvragen van een omgevingsvergunning voor een flora- en fauna-activiteit noodzakelijk zijn. In tabel 5.1 is een samenvatting weergegeven van de toetsing.

Tabel 5.1 Samenvatting van de resultaten van de toetsing van effecten op beschermde soorten

Soortgroep	Overtreding Ow	Nader onderzoek	Te nemen maatregelen
Grondgebonden zoogdieren	Mogelijk	Mogelijk	Uitvoeren van een veldbezoek naar holtes en nesten in het bladerloze en. Afhankelijk van dit resultaat dienen vervolgstappen getroffen te worden.
Vleermuizen	Mogelijk	Nee	Advies is om in de tijdelijke en de permanente situatie verlichting niet uit te laten stralen tot buiten het plangebied. Hiervoor dient verlichting van buiten naar binnen naar het plangebied te worden gericht en niet gericht te worden naar bomen en gebouwen buiten het plangebied
Vogels – jaarrond beschermde nesten	Mogelijk	Ja	In de geschikte onderzoeksperiode voor huismus meerdere veldbezoeken uitvoeren. Afhankelijk van het resultaat dient een omgevingsvergunning voor een flora- en fauna-activiteit aangevraagd te worden Uitvoeren van een veldbezoek naar nesten in het bladerloze seizoen. Afhankelijk van dit resultaat dienen vervolgstappen getroffen te worden.
Vogels – functioneel leefgebied nest beschermd	Ja	Ja	Tijdens aanvullende bezoeken dienen het exacte aantal nesten en de functionele leefomgeving van boerenwaluw en huiswaluw exact in kaart gebracht te worden. Op basis van dit resultaat dient een omgevingsvergunning voor een flora- en fauna-activiteit aangevraagd te worden
Vogels – in gebruik zijnde nesten	Mogelijk	Nee	De kans op een broedgeval is het grootst in de periode maart tot en met augustus. Het advies is om de werkzaamheden (zoveel mogelijk) uit te voeren buiten deze periode. Indien niet mogelijk dient een broedvogelcontrole voorafgaand aan de start van de werkzaamheden uitgevoerd te worden
Flora, amfibieën, reptielen, vlinders, libellen en overige ongewervelden	Nee	Nee	Geen
Zorgplicht	Mogelijk	Nee	Zie paragraaf 3.6.8

5.3.2 Provinciaal beschermde gebieden

Natuurnetwerk Nederland

Er is geen sprake van (significante) effecten op de wezenlijke kenmerken en waarden, oppervlak en samenhang van het NNN. Vervolgstappen zijn niet noodzakelijk.

Provinciale beschermingsregimes

In de provincie Noord-Holland zijn naast het NNN ook gebieden aangeduid en beschermd als Bijzonder Provinciale Landschappen. Het plangebied maakt geen deel uit van een dergelijk gebied. Een toetsing van effecten op deze gebieden is daarom niet noodzakelijk.

5.4 Consequenties planvorming en uitvoering

Pas na afronding van de soortgerichte onderzoeken kunnen de benodigde maatregelen en/of de noodzaak van het aanvragen van een omgevingsvergunning voor een flora- en fauna-activiteit worden bepaald. De afhandeling van een ontvankelijke aanvraag van een omgevingsvergunning door het bevoegde gezag dient binnen 8 weken beantwoord te worden, met een extra uitlooptermijn van 6 weken onder speciale omstandigheden. De maatregelen kunnen tot aanpassingen van de uitvoeringsplanning en -wijze leiden, en tot het inpassen van natuurfuncties in het voornemen. Bij werkzaamheden in het broedseizoen bestaat de kans op vertraging vanwege de kans op verstoring van broedende vogels.

6 Literatuur

BIJ12, 2017. Kennisdocumenten beschermde soorten.

BIK12, 2017. Kennisdocument rugstreeppad.

BIJ12, 2023. Kennisdocument huismus.

Bos, F., M. Bosveld, D. Groenendijk, C. van Swaay, I. Wynhoff & de Vlinderstichting, 2006. De dagvlinders van Nederland. Verspreiding en bescherming (Lepidoptera: Hesperioidea, Papilionoidea). Nederlandse Fauna 7. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden.

Broekhuizen S., K. Spoelstra, J.B.M. Thissen, K.J. Canters, J.C. Buys, 2016. Atlas van de Nederlandse zoogdieren. KNNV Uitgeverij, Utrecht.

Creemers, R.C.M. & J.J.C.W. van Delft, 2009. De amfibieën en reptielen van Nederland. Nederlandse Fauna 9. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden.

Dijkstra, K.B., Kalkman, V.J., Ketelaar, R., van der Wiede, M.J.T., 2002. De Nederlandse libellen (odonata). Nederlandse fauna 4. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden.

Herder J.E., A. van Diepenbeek & R.C.M. Creemers, 2013. Verspreidingsonderzoek reptielen en amfibieën 2013. Rapport 2013-010. Stichting RAVON, Nijmegen.

van Dijk A.J. & Boele A. 2011. Handleiding SOVON Broedvogelonderzoek. SOVON Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen.

Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus, Zoogdiervereniging en Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, Vleermuisprotocol 2021.

Waardenburg Ecology, 2023. Effecten van padel op natuur. Literatuurstudie naar de potentiële negatieve effecten en mogelijkheden om deze te beperken

Geraadpleegde internetwebsites:

www.floron.nl

www.libellennet.nl

www.ndff.nl

www.ravon.nl

www.sovon.nl

www.verspreidingsatlas.nl

www.vleermuis.net

www.vlinderstichting.nl/vlinders

www.vogelbescherming.nl

www.zoogdiervereniging.nl